

Granskning år 2018 av folkhögskolestyrelsen

Rapport Gr 08/2018

April 2019
Ingrid Lindberg, revisionskontoret
Diarienummer: REV 20–2018

Innehåll

1. SAMMANFATTANDE ANALYS.....	3
1.1. MÅLUPPFYLLELSE.....	3
1.2. STYRNING	3
1.3. REKOMMENDATIONER	3
2. BAKGRUND	4
2.1 IAKTTAGELSER I 2017 ÅRS GRANSKNING	4
2.2 STYRELSENS YTTRANDE ÖVER 2017 ÅRS GRANSKNING	4
2.3 FÖRÄNDRINGAR INFÖR ÅR 2018	5
2.4 REVISIONSFRÅGOR OCH METOD.....	5
2.5 ANSVARIG NÄMND OCH AVGRÄNSNINGAR.....	5
2.6 REVISIONSKRITERIER.....	5
3. FOLKHÖGSKOLESTYRELSENS UPPDRAG	6
3.1. KOMMUNALLAGEN	6
3.2. FULLMÄKTIGES UPPDRAG TILL FOLKHÖGSKOLESTYRELSEN	6
3.3. LANDSTINGSSTYRELSENS ANVISNINGAR.....	6
3.4. FOLKHÖGSKOLESTYRELSENS VERKSAMHETSPLAN.....	6
4. FOLKHÖGSKOLESTYRELSENS VERKSAMHET UNDER ÅR 2018.....	7
4.1. FOLKHÖGSKOLESTYRELSENS STYRDOKUMENT	7
4.2. FOLKHÖGSKOLESTYRELSENS PROTOKOLL	8
4.3. FOLKHÖGSKOLESTYRELSENS EKONOMISTYRNING	10
4.4. FÖLJSAMHET TILL FULLMÄKTIGES REGLEMENTE FÖR INTERN KONTROLL	11
4.5. STYRELSENS UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETSMÅL	14
4.5.1. Delårsrapporter.....	14
4.5.2. Årsrapport	14
4.6. IAKTTAGELSER FRÅN FÖRDJUPADE GRANSKNINGAR	15
4.7. ÅTGÄRDER MED ANLEDNING AV IAKTTAGELSER ÅR 2017.....	15
5. SVAR PÅ REVISIONSFRÅGOR	16
5.1. REKOMMENDATIONER	17

1. Sammanfattande analys

1.1. Måluppfyllelse

Vi bedömer att folkhögskolestyrelsen hade en tillräcklig måluppfyllelse år 2018. Granskningen visar att folkhögskolestyrelsen i huvudsak uppfyllde sina målsättningar och att dessa var i enlighet med fullmäktiges övergripande mål. Vår bedömning är dock liksom föregående år att redovisningen av målen går att utveckla.

Folkhögskolestyrelsen redovisade ett överskott mot budget på cirka tvåhundra tusen kronor. Detta motsvarade 0,2 procent av de budgeterade intäkterna.

1.2. Styrning

Vår samlade bedömning är att folkhögskolestyrelsen år 2018 inte hade en tillräcklig styrning och kontroll.

Visserligen vidtog styrelsen vissa åtgärder med anledning av rekommendationerna i 2017 års granskning. Styrelsen inledde bland annat ett arbete med att utveckla den interna kontrollen. Kvaliteten i arbetet med den interna kontrollen var dock ännu inte tillräcklig.

Vidare visade en granskning av landstingets stiftelser och fonder (Gr 5/2018) på allvarliga brister i folkhögskolestyrelsens förvaltning av Kempefondens slöjdlinje. Av granskningen framgick att folkhögskolestyrelsens ordförande, utan befogenhet, hade beslutat att folkhögskolechefen fick förbruka alla pengar i Kempefondens slöjdlinje. Granskningen visade att pengarna i fonden under år 2018 inte användes i enlighet med de riktlinjer Kempestiftelserna hade beslutat.

Styrelsen hade heller inga beslutade rutiner för ärendeberedning eller för anmälan av delegationsbeslut. En fördjupad granskning som genomfördes år 2018 (nr 11/2018) visade även på flera brister i följsamheten till ekonomiska administrativa rutiner. Det saknades exempelvis beslutade rutiner för diarieföring och arkivering och en av skolorna saknade helt diarium. Det fanns också brister i efterlevnaden av fullmäktiges attestreglemente och dess tillämpningsanvisningar.

1.3. Rekommendationer

Vi rekommenderar folkhögskolestyrelsen att arbeta med följande förbättringsområden:

- Säkerställ att landstingsstyrelsens riktlinjer för intern kontroll följs.
- Fortsätt utveckla redovisningen av måluppfyllelsen genom att:
 - säkerställa att alla mål i verksamhetsplanen följs upp.
 - tydliggöra om mål, målvärden eller tidpunkt för uppföljning har förändrats under året.
 - inkludera den politiska verksamheten i redovisningen av det ekonomiska resultatet.

- följ upp de uppdrag som fullmäktige beslutat om för folkhögskolestyrelsen.
- Säkerställ att det finns rutiner för ärendeberedning och uppföljning av delegationsbeslut.
- Säkerställ att styrelseprotokoll justeras och anslås inom den lagstadgade tiden.

I de två övriga granskningar av folkhögskolestyrelsen som genomförts under år 2018 (Nr 11/2018 och Gr 5/2018) finns rekommendationer angående bristerna i följsamheten till ekonomiadministrativa rutiner och förvaltningen av Kempefondens slöjdlinje.

2. Bakgrund

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska styrelser och nämnder. Revisorerna ska pröva om styrelser och nämnder säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

2.1 lakttagelser i 2017 års granskning

Revisorerna bedömde att folkhögskolestyrelsen inte hade en tillräckligt utvecklad redovisning för att man skulle kunna bedöma om resultatet år 2017 var förenligt med fullmäktiges verksamhetsmål. Positivt var att styrelsen för år 2017 beslutade om flera väsentliga styrdokument. Negativt var att styrelsen saknade rutiner för ärendeberedning och hantering av delegationsbeslut.

Negativt var också att kvaliteten i styrelsens arbete med den interna kontrollen inte var tillfredsställande. Bland annat saknades dokumenterade redovisningar av resultatet från den interna kontrollen.

Revisorernas samlade bedömning var att folkhögskolestyrelsen inte hade en tillräcklig styrning och kontroll över sitt ansvarsområde. Revisorerna lämnade följande rekommendationer till folkhögskolestyrelsen:

- Fortsätt utveckla redovisningen av målstyrningen.
- Säkerställ att det finns rutiner för ärendeberedning och uppföljning av delegationsbeslut.
- Säkerställ att landstingsstyrelsens riktlinjer för intern kontroll följs.
- Säkerställ att tillräckliga åtgärder vidtas för att utreda arbetsmiljöproblemet vid Tärnaby skidhem.

2.2 Styrelsens yttrande över 2017 års granskning

I sitt yttrande i maj 2018 över 2017 års granskning uppgav folkhögskolestyrelsen att arbetet med att utveckla målstyrningen skulle fortsätta. Vidare skulle styrelsen besluta om rutiner för ärendeberedning samt för uppföljning

av delegationsbeslut. Styrelsen skulle också utveckla rapporteringen av den interna kontrollen genom att dokumentera metod, frekvens och resultat.

2.3 Förändringar inför år 2018

Folkhögskolestyrelsen beslutade i oktober 2017 (§43) om att starta en filial i Lycksele från hösten 2018. Filialen startade höstterminen 2018.

2.4 Revisionsfrågor och metod

Syftet med granskningen är att ge underlag till revisorerna för deras ansvarsprövning av folkhögskolestyrelsen. Den första revisionsfrågan som granskningen ska besvara är om folkhögskolestyrelsens måluppfyllelse är tillräcklig.

Den andra revisionsfrågan är om folkhögskolestyrelsen har haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde. För denna del har vi formulerat följande underliggande revisionsfrågor:

- Är folkhögskolestyrelsens redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?
- Har folkhögskolestyrelsen metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?
- Har folkhögskolestyrelsen agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?

Granskningen har genomförts med stöd av revisionskontorets program för årlig granskning av nämnd. Programmet innehåller delar för granskning av nämndernas verksamhetsplaner, protokoll, delårsrapporter, årsrapporter, ekonomistyrning, följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar. Dessutom har vi summerat iakttagelser från ytterligare två granskningar som genomförts inom styrelsens ansvarsområde under året.

Rapporten har kvalitetssäkrats genom att den granskats av annan sakkunnig person inom revisionskontoret samt att intervjupersoner fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll.

2.5 Ansvarig nämnd och avgränsningar

Granskningen avser folkhögskolestyrelsens verksamhet år 2018. Granskningen omfattar inte om styrelsen säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. Denna del granskas i samband med landstingets delårs- och årsbokslut och redovisas i separata rapporter.

2.6 Revisionskriterier

Vår bedömning av styrelsens ansvarsutövande utgår från:

- Kommunallagen
- Fullmäktiges reglemente för folkhögskolestyrelsen
- Fullmäktiges reglemente för intern kontroll
- Övriga uppdrag, mål eller direktiv från fullmäktige till styrelsen
- Landstingsstyrelsens anvisningar

3. Folkhögskolestyrelsens uppdrag

3.1. Kommunallagen

Folkhögskolestyrelsen har enligt kommunallagens 6 kap 6 § ansvar för att bedriva verksamheten inom sitt ansvarsområde i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Folkhögskolestyrelsen ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

3.2. Fullmäktiges uppdrag till folkhögskolestyrelsen

I Västerbottens län finns två landstingsägda folkhögskolor. Den ena är Vindelns folkhögskola med filialer i Umeå, Åsele och Lycksele. Den andra är Storumans folkhögskola med filialer i Tärnaby och Örnsköldsvik. Varje skola har en ansvarig rektor. Folkhögskolestyrelsen har enligt fullmäktiges reglemente verksamhetsansvaret för folkhögskolorna. Vidare ska styrelsen verka för att uppfylla de mål som anges i förordningen om statsbidrag till folkbildningen.

Fullmäktige har i landstingsplanen för år 2016 - 2019 under sina övergripande mål lämnat följande särskilda uppdrag till folkhögskolestyrelsen för år 2018:

Bättre och jämlik hälsa:

- Främja den psykiska hälsan i samverkan med andra aktörer.

Aktiv och innovativ samarbetspartner:

- Öka samverkan med länets kommuner kring barn och ungas hälsa.

Attraktiv arbetsgivare:

- Tillvarata kompetenser i länet för att därigenom bidra till en förbättrad integration och etablering på arbetsmarknaden.

Fullmäktige anvisade 9,2 miljoner kronor till folkhögskolestyrelsens verksamheter för år 2018. Detta utgjorde ca 30 procent av folkhögskolornas budgeterade intäkter. Största delen av skolornas intäkter är statsbidrag.

3.3. Landstingsstyrelsens anvisningar

Av landstingsstyrelsens anvisningar för delårs- och årsrapportering framgick att nämnder och styrelser skulle följa upp och utvärdera sina respektive verksamheter mot bakgrund av de mål som fastställts av landstingsfullmäktige och de mål som fastställts i de egna verksamhetsplanerna. I delårsrapporterna skulle styrelser och nämnder lämna prognoser för verksamhetsmålen förväntade resultat vid årets slut. Styrelser och nämnder skulle också rapportera resultatet av den interna kontrollen.

3.4. Folkhögskolestyrelsens verksamhetsplan

Folkhögskolestyrelsens verksamhetsplan för år 2018 byggde på de mål och uppdrag styrelsen hade fått från folkbildningsrådet och landstingsfullmäktige. Styrelsen bedömde att den i sitt arbete berördes av målen bättre och jämlik hälsa, aktiv och innovativ samarbetspartner samt attraktiv arbetsgivare. Styrelsen hade tio mål i verksamhetsplanen. Sex av målen skulle redo-

visas i årsrapporten, två av målen skulle redovisas både i delårsrapporterna och årsrapporten och två av målen skulle redovisas i delårsrapporterna. Av verksamhetsplanen framgick hur styrelsen hade fördelat den budgetram den fått från fullmäktige.

Vår kommentar

Vi bedömer att målen i folkhögskolestyrelsens verksamhetsplan var mätbara. Styrelsens verksamhetsplan var väl strukturerad med en tydlig koppling till fullmäktiges övergripande mål och direktiv. Av verksamhetsplanen framgick vid vilken tidpunkt målen skulle följas upp. Det framgick dock inte av verksamhetsplanen hur styrelsen avsåg att genomföra fullmäktiges särskilda uppdrag.

4. Folkhögskolestyrelsens verksamhet under år 2018

4.1. Folkhögskolestyrelsens styrdokument

I tabellen nedan finns en sammanställning över i vilken grad styrelsen beslutade om eller säkerställde att det för år 2018 fanns grundläggande styrdokument för sitt ansvarsområde.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2018	Ja	2017-12-06, § 57
Budget år 2018	Ja	2017-12-06, § 57
Underlag för landstingsplan och budget för år 2018	Ja	2017-04-06, § 13
Internkontrollplan 2018	Ja	2017-12-06, § 55
Delegationsordning	Ja	2017-12-06, § 52 2018-12-06, § 50
Rutin för att anmäla delegationsbeslut	Nej	Av styrelsens delegationsordning framgår dock att beslut fattade med stöd av delegation ska anmälas vid närmast kommande styrelsesammanträde.
Attestordning	Nej	Styrelsen beslutade om en attestordning 2017-12-06, § 54. Attestordningen omfattade inte den politiska verksamheten. Attestordningen reviderades inte i samband med organisationsförändring och byte av rektorer i Vindeln och Storuman. Beloppsgränser framgick inte. Styrelsen beslutade om en ny attestordning 2019-02-14, §5.
Dokumenthanteringsplan	Ja	2017-12-06, § 53
Rutin för ärendebereidning	Nej	
Delårsrapport 1	Ja	2018-05-08, § 24
Delårsrapport 2	Ja	2018-09-19, § 36
Årsredovisning år 2018	Ja	2019-02-14, § 4

Vår kommentar

Saknades rutiner

År 2018 saknade folkhögskolestyrelsen en rutin för ärendeberedning. Ärendeberedningsprocessen är en viktig del i beslutsfattandet. En väl fungerande ärendeberedning ger förutsättningar för en hög kvalitet på besluten. Krav på att nämnders ärenden ska vara tillräckligt beredda följer av allmänna förvaltningsrättsliga principer och av förvaltningslagen. Om ärendeberedningsprocessen inte är tillräckligt utvecklad finns risk att beslut inte fattas på sakligt och tillförlitlig grund. Detta kan bland annat leda till att beslut inte är juridiskt hållbara och kan bli upphävda. Beslut kan också få oönskade konsekvenser på ekonomi och verksamhet samt riskerar att påverka förtroendet för landstinget negativt. Av vår granskning framgår att styrelseprotokollen inte har anslagits i tid på landstingets digitala anslagstavla.

Folkhögskolestyrelsen beslutade inte heller om någon rutin för att anmäla delegationsbeslut. Enligt delegationsordningen ska dock beslut fattade med stöd av delegation anmälas vid närmast kommande styrelsesammanträde. Vi noterar att det är få delegationsbeslut som anmäls. Enligt delegationsordningen för år 2018 har styrelsen exempelvis delegerat till rektor att besluta om att anställa personal samt att besluta om ledigheter. Vi har inte kunnat styrka att dessa beslut har anmälts till styrelsen.

4.2. Folkhögskolestyrelsens protokoll

Folkhögskolestyrelsen hade under år 2018 7 protokollförda sammanträden. Folkhögskolestyrelsens protokoll finns diarieförda i landstingets diarium. I de fall hänvisning gjorts i protokollet till en bilaga så har även bilagan diarieförts. Exempel på bilagor är verksamhetsplan, internkontrollplan, delårsrapporter och årsrapport. Vi noterar att styrelsens protokoll för sammanträdet den 6 december 2018 anslogs på region Västerbottens digitala anslagstavla först den 11 februari 2019. Detta var inte inom den lagstadgade tiden. Vidare anslogs protokollet för styrelsens sammanträde den 8 maj 2018 på landstingets anslagstavla först den 19 juni 2018. Protokollen för styrelsens sammanträden den 19 september 2018 och den 24 oktober 2018 anslogs överhuvudtaget inte.

Nedan återger vi några händelser under år 2018 som framgick av styrelsens protokoll.

Organisationsförändring

I januari 2018 tog folkhögskolestyrelsen ett inriktningsbeslut om en organisationsförändring som skulle innebära att en folkhögskolechef inrättades för landstingets folkhögskolor. Styrelsen gav i uppdrag till ordförande att starta en rekrytering av en tidsbegränsad tjänst. Tjänsteutrymmet skulle finansieras inom befintlig ram för Vindelns och Storumans folkhögskolor. Styrelsen beslutade också om att bereda ett förslag till nytt reglemente som var anpassat till den nya organisationen. Efter samverkan av den tidsbegränsade organisationsförändringen med de fackliga företrädarna tillsattes i februari 2018 en tillförordnad folkhögskolechef. I april 2018 tillsatte chefen för ledningsstaben efter samverkan med facket en folkhögskolechef med ett förordnande t.o.m. 2018-12-31. Av protokollet från den fackliga samverkansgruppen framgick att förordnandet skulle förlängas till och med den 19 april

2021 i det fall att folkhögskolestyrelsen beslutade att inrätta rollen folkhögskolechef permanent.

I september 2018 presenterade chefen för landstingets ledningsstab en utredning angående organisationsförändringen där hon rekommenderade styrelsen att besluta om att inrätta rollen folkhögskolechef permanent. En folkhögskolechef skulle enligt underlaget innebära att folkhögskolestyrelsen, på samma sätt som övriga nämnder i den nya regionkommunen, skulle ha en förvaltning till sitt förfogande under ledning av en förvaltningschef. Styrelsen begärde att den innan sitt beslut om att inrätta en permanent folkhögskolechef skulle få ta del av ett underlag som beskrev arbetsfördelningen mellan folkhögskolechef och rektorer. I oktober 2018 beslutade styrelsen om att inrätta funktionen folkhögskolechef permanent. Av protokollet framgick inte om styrelsen tog del av något underlag som beskrev arbetsfördelningen mellan folkhögskolechef och rektor.

Ny rektor vid Storumans folkhögskola

Styrelsen beslutade i december 2018 om en reviderad delegationsordning. Av delegationsordningen framgår exempelvis att styrelsen delegerade till folkhögskolechefen att besluta om organisationsförändringar, omfördela resurser inom budgetram, fastställa attestordning, anställa personal och sätta löner i samband med anställning. Under hösten 2018 anställdes en ny rektor vid folkhögskolan i Storuman. Av styrelsens protokoll framgår att folkhögskolechefen ansvarade för rekryteringen av den nya rektorn tillsammans med den fackliga samverkansgruppen.

Arbetsmiljöproblem vid Tärnaby skidhem

Av protokoll framgår att styrelsen under år 2018 höll sig informerad om det arbetsmiljöproblem vid Tärnaby skidhem som styrelsen fick kännedom om i slutet av år 2017. Arbetsmiljöproblemet resulterade i att en medarbetare vid Storumans folkhögskola blev sjukskriven. Styrelsen fick i maj 2018 en muntlig rapportering av resultatet av den externa utredning som styrelsen tidigare hade beställt. Av protokoll framgår att folkhögskolechefen rapporterade regelbundet till styrelsen om det arbetsmiljöarbete som genomfördes vid folkhögskolan. I september 2018 rapporterade folkhögskolechefen att den tidigare sjukskrivna medarbetaren hade återgått i arbete.

Kritik från elever

Av styrelsens protokoll den 6 december 2018 (§ 52) framgick att styrelsen fick information av folkhögskolechefen om att en student vid Vindelns folkhögskolas filial i Umeå hade skickat en skrivelse med kritik angående rektors agerande vid ett fall av påtalade sexuella trakasserier. Enligt protokollet redogjorde folkhögskolechefen för hanteringen av ärendet. En deltagare hade enligt folkhögskolechefen fått avsluta sina studier vid filialen i Umeå. Det pågick också enligt folkhögskolechefen ett långsiktigt arbete med bemötande- och värdegrundsfrågor. Styrelsen noterade informationen med tog inget beslut med anledning av skrivelsen.

Av en tidningsartikel i Västerbottens folkblad den 9 mars 2019 framgick att flera elever vid Vindelns folkhögskola i Umeå var kritiska till folkhögskolechefens hantering av ärendet. Av artikeln framgick att eleverna hade skickat en skrivelse till folkhögskolestyrelsen i början av år 2019 där de begärde att styrelsen skulle göra en utredning av ärendet. Den 28 februari 2019 träffade

folkhögskolestyrelsens ordförande, vice ordförande samt folkhögskolechefen eleverna.

4.3. Folkhögskolestyrelsens ekonomistyrning

Tillbakablick på år 2017

År 2017 redovisade styrelsen ett överskott på trehundra tusen kronor. Det motsvarade en positiv avvikelse med 0,9 procent i förhållande till intäktsbudgeten. I sin årsrapport redovisade styrelsen resultatet för de båda folkhögskolorna. Styrelsen inkluderade inte resultatet för den politiska verksamheten i redovisningen. Styrelsen kommenterade kortfattat att den ekonomiska situationen var stabil. Kostnadsutvecklingen för de båda folkhögskolorna var hög och uppgick till ca 14 procent. Styrelsen förklarade att det berodde på att skolorna hade beviljats extra statliga medel till att utöka verksamheten. Styrelsens framtidsbedömning var positiv då det fanns signaler från regeringen om ytterligare satsningar på folkhögskolorna.

Styrelsens beredning av 2018 års budget

Som en del av beredningen inför 2018 års budget beslutade folkhögskolestyrelsen den 6 april 2017 om ett budgetunderlag för sin verksamhet (VLL 12-2017). Styrelsen bedömde att det inte fanns några förändringar som föranledde omprioriteringar inför år 2018. Styrelsen beskrev att den skulle klara uppdraget på lång sikt genom att säkerställa att det fanns många sökande till utbildningar och kurser. Detta skulle styrelsen uppnå genom arbete för att skapa god arbetsmiljö vilket skulle underlätta rekrytering av personal. Underlaget innehöll inga ekonomiska uppgifter.

Folkhögskolestyrelsens verksamhetsplan för år 2018

I verksamhetsplanen beskrev styrelsen att den budgetram som den tilldelats av fullmäktige inte kompenseras för de senaste årens löneökningar. Ersättningen från Folkbildningsrådet för genomförd verksamhet hade inte heller räknats upp för kostnadsökningar. Detta innebar enligt styrelsen att den behövde genomföra samma utbildningsvolym som tidigare till lägre kostnad. Folkhögskolestyrelsen beskrev att det i regeringens budgetproposition för år 2018 fanns ett beslut om att utöka antalet platser vid folkhögskolorna. Vindelns folkhögskola hade beviljats medel för fyra nya utbildningar.

Folkhögskolestyrelsens agerande under år 2018

Granskningen visar att styrelsen vid sina sammanträden under år 2018 fick ekonomiska rapporter.

Delårsrapporterna innehöll uppgifter om ekonomiskt resultat för respektive folkhögskola. Det ekonomiska resultatet för den politiska verksamheten var inte inkluderat i redovisningen. Styrelsen kommenterade kortfattat utvecklingen av ekonomin i sina delårsrapporter för året. I samband med båda delårsrapporterna gjorde styrelsen prognosen att ekonomin skulle vara i balans vid årets slut.

Styrelsen beslutade om sin årsrapport den 14 februari 2019. I sin årsrapport redovisade styrelsen det samlade resultatet för de båda folkhögskolorna. Överskottet gentemot budget för de båda folkhögskolorna var 162 000 kronor. Kostnadsutvecklingen för de båda folkhögskolorna var drygt 6 procent.

Resultatet för den politiska verksamheten var inte inkluderad i redovisningen. Resultatet om man inkluderar den politiska verksamheten uppvisar ett överskott mot budget med 209 000 kronor. Det motsvarade en avvikelse med +0,2 procent i förhållande till intäktsbudgeten.

Styrelsen kommenterade att resultatet var positivt trots ökade kostnader i samband med organisationsförändring, arbetsmiljöproblem samt uppstart av fyra nya utbildningar varav verksamheten i Lycksele var helt ny. Styrelsen beskrev att prioriteringar hade gjorts för att klara en budget i balans. Exempelvis hade kostnader för inventarier och renoveringar fått stå tillbaka.

I sin framtidsbedömning beskrev styrelsen att den hade ansökt om fler deltagarveckor hos Folkbildningsrådet för att kunna starta nya utbildningar och erbjuda fler personer möjlighet att gå på folkhögskola. Utmaningarna var att det var svårt att på förhand veta hur många deltagarveckor folkhögskolorna skulle tilldelas och att antalet anvisade deltagare från arbetsförmedlingen var osäker inför år 2019.

I tabellen nedan finns en sammanställning över hur folkhögskolestyrelsens ekonomiska resultat utvecklades under år 2018.

Månad	Resultat miljoner kronor
April	1,0
Augusti	1,0
December	0,2

Vår kommentar

Styrelsen gjorde kortfattade analyser av det ekonomiska utfallet under året och prognosticerade ett positivt resultat vid årets slut. Resultatet för år 2018 blev positivt trots att styrelsen i sin verksamhetsplan bedömde att anslagen inte var tillräckligt uppräknade. Positivt var att styrelsen gjorde en analys i sin årsrapport av de bakomliggande orsakerna till det positiva resultatet för år 2018. Styrelsen beskrev att prioriteringar hade möjliggjort en ekonomi i balans. Styrelsens redovisning av det ekonomiska resultatet inkluderade inte den politiska verksamheten. Styrelsen bör presentera resultatet för styrelsens alla verksamheter. Detta bör även inkludera den politiska verksamheten.

4.4. Följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll

Av tabellen nedan framgår folkhögskolestyrelsens följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
1. Har styrelsen upprättat en organisation för arbetet med den interna kontrollen?	Nej	Styrelsen beslutade inte i enlighet med fullmäktiges riktlinjer om anpassade riktlinjer för den egna interna kontrollens organisation. Det framgår av internkontrollplanen att rektor ansvarar för flertalet av kontrollerna. Varje folkhögskola har en egen rektor. Det är inte tydligt vilken rektor som avses.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
2. Har styrelsen säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	Styrelsen gjorde en riskbedömning inför år 2018. Folkhögskolestyrelsen riskbedömde respektive kontrollpunkt i internkontrollplanen utifrån sannolikhet och konsekvens. Samtliga kontroller följdes upp oavsett riskbedömning.
3. Har styrelsen beslutat om en internkontrollplan?	Ja	2017-12-06, §55
4. Har styrelsen säkerställt att internkontrollplanen beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vilka metoder som ska användas, vem som har ansvar för kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Nej	Av internkontrollplanen framgick vilka kontroller som skulle genomföras. Det fanns dock flera metodmässiga brister. Exempelvis framgick i vissa fall inte när stickprov skulle göras. Flera av kontrollerna hade mer karaktären av löpande uppföljning än kontroll.
5. Har styrelsen säkerställt att kontroller i internkontrollplanen är genomförda med tillräcklig kvalitet?	Nej	Av redovisningen av arbetet med internkontroll framgår att två av kontrollerna inte var genomförda. Ett par kontroller saknades i redovisningen. Resultatet redovisades för ett urval av styrelsens kontroller. För övriga kontroller framgick enbart om kontrollerna var genomförda eller inte. Det framgick inte om kontrollerna genomförts på det sätt som angivits i planen.
6. Har styrelsen i samband med delårsrapporten per augusti följt upp arbetet med den interna kontrollen?	Delvis	Styrelsen beslutade 2018-09-19, §36 om sin delårsrapport per augusti. I delårsrapporten redovisade visserligen styrelsen arbetet med den interna kontrollen. Redovisningen hade dock flera brister.
7. Har styrelsen i sin delårsrapport per augusti bedömt resultatet av genomförd uppföljning av intern kontroll?	Nej	Styrelsen gjorde en bedömning att det fanns behov att utveckla rutiner vid Storumans folkhögskola samt att utveckla internkontrollplanen. Vår bedömning är att styrelsen inte hade ett tillräckligt underlag för att bedöma resultatet.
8. Har styrelsen i sin delårsrapport per augusti beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Nej	Av styrelsens analys framgick att en avvikelse noterades angående söktryck till synkurserna vid Vindelns folkhögskola. Detta resulterade i att styrelsen beslutade att lägga ner denna utbildning. I övrigt föranledde

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
		resultaten av kontrollerna inga åtgärder. Vi kan inte bedöma om tillräckliga åtgärder vidtogs eftersom det fanns brister i redovisningen av resultatet.
9. Har styrelsen senast i samband med årsredovisningen till landstingsstyrelsen rapporterat om resultatet från sin uppföljning av den interna kontrollen?	Delvis	Styrelsen beslutade om sin årsrapport 2019-02-14, §4. I årsrapporten redovisade styrelsen visserligen arbetet med den interna kontrollen. Redovisningen hade dock flera brister.
10. Har styrelsen i sin årsrapport bedömt resultatet av genomförd uppföljning av intern kontroll?	Nej	Styrelsen gjorde en bedömning att det fanns behov att utveckla rutiner vid Storumans folkhögskola samt att utveckla internkontrollplanen. Vår bedömning är att styrelsen inte hade ett tillräckligt underlag för att bedöma resultatet.
11. Har styrelsen i sin årsrapport beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Nej	Styrelsen har visserligen angett åtgärder för att komma tillrätta med brister samt för att förbättra systemet för intern kontroll. Vi kan inte bedöma om tillräckliga åtgärder vidtagits eftersom styrelsen inte redovisade resultatet av samtliga genomförda kontroller.

Vår kommentar

Folkhögskolestyrelsen påbörjade under år 2018 ett arbete för att förbättra den interna kontrollen. Till skillnad från föregående år beslutade styrelsen om en internkontrollplan för år 2018. Av planen framgick hur styrelsen värderat risker i sin verksamhet. Vår bedömning är dock att det fanns kvalitetsbrister i styrelsens internkontrollplan. De angivna metoderna var inte tillräckligt tydligt beskrivna. En annan brist var att kontrollerna i internkontrollplanen i liten utsträckning var inriktade till följsamhet till beslutade regler och rutiner. Flera av kontrollerna hade karaktären av löpande uppföljning.

Positivt är att styrelsen utvecklade redovisningen av den interna kontrollen. Styrelsen beskrev till skillnad från föregående år resultatet för majoriteten av kontrollerna. Resultatet presenterades dock inte i tabellform vilket försvårade för läsaren att bedöma vilken kontroll det handlade om. Negativt var också att resultatet för några kontroller inte framgick av redovisningen. Av redovisningen framgick inte heller hur kontrollerna hade genomförts. Styrelsen beskrev att den interna kontrollen hade genomförts enligt plan förutom i två avseenden (17 av 19 kontroller hade blivit genomförda). En av kontrollerna som styrelsen redovisade i årsrapporten fanns inte med i den beslutade internkontrollplanen. Vi saknar dessutom uppgift i årsrapporten

om två av kontrollerna som fanns upptagna i internkontrollplanen var genomförda eller inte. Vi kan i likhet med föregående år inte bedöma om alla kontroller blivit genomförda eftersom resultatet inte redovisats för alla kontroller. Av redovisningen bör metod, frekvens samt resultatet av kontrollerna framgå. Vi rekommenderar folkhögskolestyrelsen att fortsätta utveckla arbetet med den interna kontrollen.

4.5. Styrelsens uppföljning av verksamhetsmål

4.5.1. Delårsrapporter

Folkhögskolestyrelsen har i enlighet med fullmäktiges direktiv beslutat om två delårsrapporter för år 2018. Vår granskning är inriktad mot den delårsrapport som styrelsen beslutade om per augusti 2018. Enligt verksamhetsplanen var det 4 mål som skulle följas upp i delårsrapporten per augusti. I delårsrapporten följde folkhögskolestyrelsen upp 9 av sina 10 mål. Styrelsen redovisade utfall per augusti 2018 samt en prognos för måluppfyllelsen för helåret. Styrelsen bedömde att den vid årets slut skulle uppnå 8 av de 9 målen. Målet om antal arbetsplatser som var certifierade som hälsofrämjande arbetsplats skulle enligt redovisningen delvis vara uppnått.

4.5.2. Årsrapport

Folkhögskolestyrelsen beslutade om sin årsrapport den 14 februari 2019, §4. Styrelsens årsrapport var välstrukturerad och hade ett innehåll som i huvudsak följde landstingsstyrelsens anvisningar. Mål och resultat var redovisade i tabell med färgskala. Styrelsen bedömde sitt resultat i tre skalor; grönt om målet var uppnått, gult om målet var delvis uppnått (90 - 99 procent) och rött om målet inte hade uppnåtts.

Folkhögskolestyrelsen rapporterade att sju av målen hade uppnåtts och att två mål var delvis uppnådda. Styrelsen kommenterade orsakerna till avvikelser från måluppfyllelsen för de mål som var delvis uppnådda. Styrelsen följde inte upp målet om antalet deltagare i jämlikhetsutbildning. För ett av målen hade styrelsen ändrat målformulering och målvärde under året. Styrelsen gav ingen förklaring till detta.

Folkhögskolestyrelsen rapporterade inte i sin årsrapport om arbetet med de tre särskilda uppdrag den fått från fullmäktige. Styrelsen beskrev istället liksom tidigare år sitt arbete med friskvård och hälsa under rubriken fullmäktiges uppdrag. Styrelsen beskrev att folkhögskolorna bidrog på många olika sätt till arbetet med att nå visionen om världens bästa hälsa och friskaste befolkning år 2020.

Vår kommentar

Vi bedömer att folkhögskolestyrelsens mål var mätbara. Enligt verksamhetsplanen var det fyra mål som skulle följas upp i delårsrapporten per augusti 2018. Vid delårsrapporten per augusti 2018 följde styrelsen upp nio av tio mål och gjorde en prognos för hela året. Vidare har vi uppmärksammat att målformulering och målvärde hade ändrats för ett av målen under året. Styrelsen redovisade inte måluppfyllelsen för ett av sina tio mål. Styrelsen gav ingen förklaring till de gjorda förändringarna. Detta skapar en otydlighet för läsaren. Positivt var att styrelsen liksom föregående år redovisade

måluppfyllelsen i tabellform. Enligt styrelsens bedömning var måluppfyllelsen god. Vi instämmer i den bedömningen. Vi bedömer dock att målet om certifiering som hälsofrämjande arbetsplats inte var uppfyllt. Vår samlade bedömning är att styrelsen hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2018. Vi bedömer att styrelsen hade en tillfredsställande redovisning av sina mål. Vi rekommenderar dock styrelsen att fortsätta utveckla redovisningen av sina mål.

4.6. Iakttagelser från fördjupade granskningar

En granskning av stiftelser och fonder (Gr 5/2018) visade på brister i förvaltningen av medlen i Kempefondens slöjdlinje. Folkhögskolestyrelsen följde inte den beslutade förvaltningspolicyn för hur pengarna skulle vara placerade. Av granskningen framgick vidare att folkhögskolestyrelsens ordförande, utan befogenhet, hade beslutat att folkhögskolechefen fick förbruka alla pengar i Kempefondens slöjdlinje. Granskningen visade att pengarna i fonden under år 2018 inte användes i enlighet med de riktlinjer Kempestiftelserna beslutat.

En granskning av folkhögskolornas följsamhet till ekonomiadministrativa regler (nr 11/2018) visade på flera brister. Bland annat framgick att det saknades beslutade rutiner för diarieföring och arkivering. Verksamheten vid Storumans folkhögskola diarieförde inte några handlingar. Det fanns också brister i följsamheten till fullmäktiges attestreglemente samt tillämpningsanvisningarna till attestreglementet. Exempelvis saknades aktuella attestordningar och underordnade hade attesterat rektorers kostnader. Revisorernas iakttagelser visade också på brister i kontrollen över hur inhyrda fordon användes av skolans personal och elever.

4.7. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2017

Rekommendationer från 2017 års granskning:	Har styrelsen under år 2018 vidtagit tillräckliga åtgärder?	Vår kommentar:
Fortsätt utveckla redovisningen av målstyrningen.	Delvis	Brister kvarstår. Ett mål redovisades inte. Målformulering och målvärden hade förändrats för ett mål. Tidpunkter för när mål skulle följas upp stämde inte överens mellan verksamhetsplanen och redovisningen i delårsrapporter och årsredovisning. Redovisningen var dock tillräckligt bra för att man skulle kunna bedöma måluppfyllelsen.
Säkerställ att det finns rutiner för ärendeberedning och uppföljning av delegationsbeslut.	Nej	Styrelsen beslutade inte om någon rutin för ärendeberedning eller rutin för uppföljning av delegationsbeslut under året.

Säkerställ att landstingsstyrelsens riktlinjer för intern kontroll följs.	Nej	Positivt är att styrelsen inledde ett arbete för att utveckla den interna kontrollen. Granskningen visar dock att det fanns kvalitetsbrister i arbetet med den interna kontrollen.
Säkerställ att tillräckliga åtgärder vidtas för att utreda arbetsmiljöproblemet vid Tärnaby skidhem.	Ja	Styrelsen anställde en folkhögskolechef med ansvar för arbetsmiljöarbetet. Styrelsen höll sig löpande informerad om hur arbetet fortskred. Enligt årsredovisning och styrelseprotokoll framgick att arbetsmiljöproblemet inte längre kvarstod.

Vår kommentar

Styrelsen har till viss del vidtagit åtgärder med anledning av rekommendationerna år 2017. Det kvarstår dock brister.

5. Svar på revisionsfrågor

Vi bedömer att folkhögskolestyrelsen hade en tillräcklig måluppfyllelse år 2018 och att resultaten var i enlighet med fullmäktiges övergripande mål.

Vår samlade bedömning är att folkhögskolestyrelsen inte hade en tillräcklig styrning och kontroll.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Är styrelsens måluppfyllelse tillräcklig?	Ja	Vår bedömning är att styrelsen hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2018.
Är styrelsens redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?	Ja	Vår bedömning är att redovisningen är tillräckligt utvecklad för att man ska kunna bedöma måluppfyllelsen. Det kvarstår dock kvalitetsbrister i redovisningen.
Har styrelsen metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?	Nej	Styrelsen har beslutat om ett flertal väsentliga styrdokument. Det saknas fortfarande rutiner för ärendebere-ning och hantering av delegationsbe-slut. Den interna kontrollen är för svagt utvecklad. Granskningar (nr 11/2018 och Gr 5/2018) visar på flera brister.
Har styrelsen agerat tillräckligt med anledning av revisorernas rekommendationer i 2017 års granskning.	Nej	Vår granskning visar att styrelsen inte i tillräcklig grad vidtog åtgärder med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning.

5.1. Rekommendationer

Vi rekommenderar styrelsen att arbeta med följande förbättringsområden:

- Säkerställ att landstingsstyrelsens riktlinjer för intern kontroll följs.
- Fortsätt utveckla redovisningen av måluppfyllelsen genom att:
 - säkerställa att alla mål i verksamhetsplanen följs upp.
 - tydliggöra om mål, målvärden eller tidpunkt för uppföljning har förändrats under året.
 - inkludera den politiska verksamheten i redovisningen av det ekonomiska resultatet.
 - följ upp de uppdrag som fullmäktige beslutat om för folkhögskolestyrelsen.
- Säkerställ att det finns rutiner för ärendeberedning och uppföljning av delegationsbeslut.
- Säkerställ att styrelseprotokoll justeras och anslås inom den lagstadgade tiden.

Umeå den 5 april 2019

Ingrid Lindberg
Sakkunnig
Region Västerbotten